

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	11.11.2012
Avaldamismärge:	RT I, 01.11.2012, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
25.10.2012 otsus nr 176

Riigikogu valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 17.10.2012

§ 1. Riigikogu valimise seaduse muutmine

Riigikogu valimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 9 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) elektroonilise hääletamise komisjon.”;

2)paragrahvi 10 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Maakonna valimiskomisjoni, Tallinna ja Tartu linna valimiskomisjoni ning elektroonilise hääletamise komisjoni volitused kestavad neli aastat.”;

3)paragrahvi 12 täiendatakse lõigetega 10–12 järgmises sõnastuses:

„(10) Vabariigi Valimiskomisjoni liige saab tasu komisjoni koosolekust osavõtmise ja komisjoni muude ülesannete täitmise eest. Vabariigi Valimiskomisjoni liikme tunnitasu suurus on 25-kordne Vabariigi Valitsuse kehtestatud tunni töötasu alammäär. Töötasu maksmise kord sätestatakse Vabariigi Valimiskomisjoni töökorras.

(11) Maakonna valimiskomisjoni liikmele makstakse tasu riigieelarves valimiste korraldamiseks ettenähtud eraldistest. Eraldise jaotamise ning töötasu maksmise kord sätestatakse Vabariigi Valimiskomisjoni määrusega.

(12) Elektroonilise hääletamise komisjoni liikme tunnitasu suurus on kuni 20-kordne Vabariigi Valitsuse kehtestatud tunni töötasu alammäär. Töötasu maksmise kord sätestatakse Vabariigi Valimiskomisjoni määrusega.”;

4)paragrahvi 15 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vabariigi Valimiskomisjoni ülesanne on kindlaks teha üleriigilised hääletamis- ja valimistulemused, tagada Riigikogu valimiste ühetaolisus, juhendada teisi valimiskomisjone ja valvata nende tegevuse järele ning täita muid seadustest tulenevaid ülesandeid.

(2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

1) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud Riigikogu valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;

2) teha ettekirjutus maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingi või maakonna valimiskomisjoni otsuse puuduste kõrvaldamiseks;

3) peatada maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või jaoskonnakomisjoni toiming või maakonna valimiskomisjoni otsuse kehtivus;

4) tühistada maakonna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni toiming seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;

5) mitte alustada elektroonilist hääletamist või peatada või lõpetada elektrooniline hääletamine, kui elektroonilise hääletamise süsteemi turvalisust või töökindlust ei ole võimalik tagada selliselt, et elektroonilist hääletamist saaks läbi viia käesoleva seaduse nõuetele vastavalt;

6) tühistada elektroonilise hääletamise peatamise või lõpetamise korral elektrooniliselt antud hääled täies ulatuses või osaliselt;

7) tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas, valimisringkonnas, maakonnas, Tallinnas, Tartu linnas või riigis kehtetuks või tunnistada elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks täies ulatuses või osaliselt ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutab või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.

(3) Vabariigi Valimiskomisjon annab määrusi käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 ettenähtud juhtudel. Vabariigi Valimiskomisjoni määruise kirjutab alla esimees. Määrus jõustub kolmandal päeval Riigi Teatajas avaldamisest arvates.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon kehtestab oma määrusega valimiste ja rahvahääletuste korraldamiseks:

- 1) Vabariigi Valimiskomisjoni töökorra;
- 2) elektroonilise hääletamise korraldamise ja elektroonilise hääletamise tulemuse kindlakstegemise korra;
- 3) elektroonilise hääletamise süsteemi põhimääruse;
- 4) valimiste infosüsteemi põhimääruse.

(5) Vabariigi Valimiskomisjon kehtestab oma määrusega Riigikogu valimiste korraldamiseks:

- 1) kandidaatide registreerimiseks esitamise ja registreerimise korra;
- 2) kandidaatide registreerimise avalduse vormi, kandidaatide ringkonnanimikirja vormi, kandidaatide üleriigilise nimekirja vormi, kandideerimisavalduse vormi ja kandidaadi ankeedi vormi;
- 3) välisriigis hääletamise korra;
- 4) valijate nimekirja vormi;
- 5) hääletamise korraldamise ning hääletamis- ja valimistulemuste kindlakstegemise korra;
- 6) hääletamisedeli vormi;
- 7) hääletamis- ja valimistulemuste protokollide vormid;
- 8) vaatleja staatuse;
- 9) valimiste korraldamiseks eraldatud raha kasutamise korra.

(6) Vabariigi Valimiskomisjoni pädevuses oleva üksikküsimuse lahendamiseks võtab Vabariigi Valimiskomisjon vastu otsuse. Otsusele kirjutab alla komisjoni esimees. Otsus jõustub allakirjutamisega.

(7) Vabariigi Valimiskomisjoni määrus, otsus ja juhised on maakonna valimiskomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile ning jaoskonnakomisjonile kohustuslikud.”;

5)seadust täiendatakse §-ga 17¹;järgmises sõnastuses:

„§ 17¹. Elektroonilise hääletamise komisjoni moodustamine

- (1) Elektroonilise hääletamise komisjonil on kuni seitse liiget.
- (2) Vabariigi Valimiskomisjon nimetab elektroonilise hääletamise komisjoni liikmed ning esimehe hiljemalt kümnendal päeval enne komisjoni volituste lõppemist.
- (3) Vabariigi Valimiskomisjon nimetab elektroonilise hääletamise komisjonile kuni kaks asendusliiget.
- (4) Elektroonilise hääletamise komisjoni aseesimehe valib komisjon oma liikmete hulgast.
- (5) Elektroonilise hääletamise komisjoni asjaajamise ja tehnilise teenindamise tagab Riigikogu Kantselei.”;

6)seadust täiendatakse §-ga 17²;järgmises sõnastuses:

„§ 17². Elektroonilise hääletamise komisjoni pädevus

- (1) Elektroonilise hääletamise komisjoni ülesanne on ette valmistada ja korraldada elektrooniline hääletamine, lahendada seadusekohast elektroonilist hääletamist takistavad juhtumid, teha kindlaks elektroonilise hääletamise tulemused ning täita muid käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid.
- (2) Elektroonilise hääletamise komisjonil on õigus teha Vabariigi Valimiskomisjonile ettepanek mitte alustada elektroonilist hääletamist või peatada või lõpetada elektrooniline hääletamine, kui elektroonilise hääletamise süsteemi turvalisust või töökindlust ei ole võimalik tagada selliselt, et elektroonilist hääletamist saaks läbi viia käesoleva seaduse nõuetele vastavalt.”;

7)paragrahvi 22 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Valijate elektroonilised nimekirjad edastatakse elektroonilise hääletamise komisjonile hiljemalt 13. päevaks enne valimispäeva.”;

8)seaduse § 22 lõike 7 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Elektroniiselt hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla elektroniilise hääletamise komisjoni esimees.”;

9)paragrahvi 22 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

10)paragrahvi 32 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Registreerimisotsuse võib tühistada ja registreerimata jäetud isiku registreerida hiljemalt 13. päeval enne valimispäeva.”;

11)paragrahvi 33 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Vabariigi Valimiskomisjon teavitab kõigist valimisringkonna kandidaatide koondnimekirja parandustest ja muudatustest valimiskomisjone, välisriigis hääletamist korraldavaid välisesindusi ja laevade kapteneid, kes teevad asjakohased muudatused ja parandused kandidaatide koondnimekirja. Kandidaatide koondnimekirju ei muudeta pärast 13. päeva enne valimispäeva.”;

12)paragrahvi 38 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valimispäeval algab hääletamine kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

(2) Eelhääletamine toimub:

1) kümnendast kuni seitsmenda päevani enne valimispäeva maakonna valimiskomisjoni määratud valimisjaoskonnas. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva kõigis valimisjaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

3) kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva elektroniiselt. Hääletamine algab kümnendal päeval enne valimispäeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne valimispäeva kell 18.00.

(3) Kodus hääletamine korraldatakse käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel valimispäeval.”;

13)paragrahvi 39 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valija hääletab selles valimisjaoskonnas, mille valijate nimekirja ta on kantud, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 41–45, 47 ning 7¹. ja 8. peatükis ettenähtud juhtudel.”;

14)paragrahvi 41 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valijal on eelhääletamise päevadel (§ 38 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse määratud valimisjaoskonnas.

(2) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda toimuvat hääletamist korraldab käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 2 ettenähtud päevadel valla- või linnavalitsuse määratud jaoskonnakomisjon. Valla- või linnavalitsus võib määrata jaoskonnakomisjoni, kes korraldab lisaks eelhääletamisele hääletamist ainult valija asukohas (§ 43) või ainult kinnipidamiskohas (§ 45).

(3) Maakonna valimiskomisjon, välja arvatud Harju Maakonna Valimiskomisjon ja Tartu Maakonna Valimiskomisjon, määrab oma otsusega hiljemalt 45. päeval enne valimispäeva vähemalt ühe maakonnakeskuses paikneva valimisjaoskonna, kus valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 1 ettenähtud päevadel. Tallinnas ja Tartu linnas määrab selle valimisjaoskonna linna valimiskomisjon. Maakonna valimiskomisjon avalikustab oma otsuse hiljemalt eelhääletamise algusele eelneval nädalal.”;

15)paragrahvi 43 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletada sooviv valija tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis, võib ta kuni eelhääletamise viimase päeva kella 14.00-ni esitada kirjaliku taotluse oma asukohas hääletamiseks asukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või käesoleva seaduse § 41 lõikes 2 ettenähtud jaoskonnakomisjonile.”;

16)paragrahv 44 tunnistatakse kehtetuks;

17)paragrahvi 46 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kodus hääletamise korraldamiseks esitab valija elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kuni valimispäeva kella 14.00-ni kirjaliku taotluse, mille jaoskonnakomisjon registreerib.”;

18)paragrahvi 46 täiendatakse lõigetega 2¹–2³järgmises sõnastuses:

„(2¹) Valija võib esitada kodus hääletamise taotluse ka telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile valimispäeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni. Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse.

(2²) Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama:

- 1) valija nime;
- 2) valija isikukoodi;
- 3) valija aadressi;
- 4) valija sidevahendi numbrit;
- 5) kodus hääletamise põhjust.

(2³) Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta taotluse rahuldamata jätmise asjaoludest selle esitajat.”;

19)paragrahvi 47 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Välisriigis elav valija, kes on kantud alaliselt välisriigis elavate valijate nimekirja ja kes ei ole hääletanud käesoleva seaduse 8. peatükis ettenähtud korras, võib hääletada eelhääletamise ajal käesoleva seaduse § 41 lõike 2 esimeses lauses või lõikes 3 ettenähtud korras määratud mis tahes valimisjaoskonnas.”;

20)paragrahv 48¹tunnistatakse kehtetuks;

21)seadust täiendatakse peatükiga 7¹järgmises sõnastuses:

„7¹. peatükk ELEKTROONILINE HÄÄLETAMINE

§ 48². Elektroonilise hääletamise üldpõhimõtted

(1) Elektroonilise hääletamise korraldab elektroonilise hääletamise komisjon.

(2) Elektroonilisel hääletamisel kasutatakse elektroonilise hääletamise süsteemi, mida haldab elektroonilise hääletamise komisjon. Käesoleva seaduse § 1 lõigetes 2–3 sätestatud nõuetele vastavuse tagamiseks vajalikud elektroonilise hääletamise süsteemi tehnilised nõuded kehtestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 15 lõike 4 punktis 2 sätestatud määrukses.

(3) Valija hääletab ise. Käesolevas seaduses ettenähtud tingimustel on valijal võimalik elektrooniliselt antud häält muuta.

(4) Elektroonilise hääletamise komisjon korraldab elektroonilise hääletamise süsteemi testimise ja süsteemi ning elektroonilise hääletamise komisjoni toimingute auditeerimise. Testimise ja auditeerimise ning elektroonilise hääletamise komisjoni toimingute vaatlemise korra kehtestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 15 lõike 4 punktis 2 sätestatud määrukses.

§ 48³. Elektroonilise hääletamise ettevalmistamine

(1) Elektroonilise hääletamise komisjon seab elektroonilise hääletamise süsteemi kasutusvalmiks ning sisestab valijate nimekirja ja valimisringkondade kandidaatide koondnimekirjad süsteemi hiljemalt 13. päevaks enne valimispäeva.

(2) Käesoleva seaduse §-des 24 ja 25 sätestatud valijate nimekirjade muudatused viiakse elektroonilise hääletamise päeval elektroonilisse valijate nimekirja vähemalt üks kord päevas.

(3) Enne elektroonilise hääletamise algust loob elektroonilise hääletamise komisjon elektrooniliste häälte salastamise võtme ja häälte avamise võtme. Häälte avamise võti jaotatakse Vabariigi Valimiskomisjoni liikmete vahel.

§ 48⁴. Elektroonilise hääletamise kord

(1) Valija saab käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 3 ettenähtud päeval hääletada elektrooniliselt käesoleva seaduse § 48²lõikes 2 sätestatud süsteemi kasutades.

(2) Valija tõendab oma isikut digitaalset tuvastamist võimaldava sertifikaadiga, mis on välja antud isikut tõendavate dokumentide seaduse alusel.

(3) Pärast valija isiku tuvastamist käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras kuvatakse valijale tema elukohajärgse valimisringkonna kandidaatide koondnimekiri.

(4) Valija märgistab oma elukohajärgse valimisringkonna selle kandidaadi, kelle poolt ta hääletab. Elektrooniliseks hääletamiseks kasutatav rakendus salastab valija hääle häälte salastamise võtmega. Valija kinnitab hääletamist digitaalallkirja seaduse nõuete kohase digitaalallkirjaga.

(5) Valija saab pärast hääletamise kinnitamist teate hääle vastuvõtmise kohta.

§ 48⁵. Elektroonilise hääle muutmine

Valijal on õigus oma elektrooniliselt antud häält muuta:

- 1) hääletades uuesti elektrooniliselt käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal;
- 2) hääletades hääletamisedeliga kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva käesoleva seaduse §-s 40–43, 45 või 47 ettenähtud korras.

§ 48⁶. Elektroonilise hääle kontroll

(1) Valijal on võimalik kontrollida, kas tema antud hääle on elektrooniliseks hääletamiseks kasutatud rakendus valija tahte kohaselt elektroonilise hääletamise süsteemile edastanud.

(2) Elektroonilise hääle kontrollimise korra kehtestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 15 lõike 4 punktis 2 sätestatud määruises.

§ 48⁷. Elektroonilise hääle arvestamine

(1) Mitme elektrooniliselt antud hääle puhul (§ 48⁵ punkt 1) arvestatakse valija viimasena antud häält.

(2) Pärast elektroonilise hääletamise lõppu koostab elektroonilise hääletamise komisjon valimisjaoskondade kaupa elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirja ning edastab selle maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne valimispäeva. Maakonna valimiskomisjon edastab nimekirja jaoskonnakomisjonidele hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

(3) Kui valija on hääletanud elektrooniliselt, teeb jaoskonnakomisjoni liige valijate nimekirja märke elektroonilise hääletamise kohta.

(4) Kui valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamisedeliga, arvestatakse valija hääletamisedelit. Jaoskonnakomisjon saadab elektroonilise hääletamise komisjonile asjakohase teatise, mille alusel elektroonilise hääletamise komisjon jätab valija elektrooniliselt antud hääle arvestamata.

(5) Kui valija on hääletanud mitu korda väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja elektrooniliselt, jäetakse kõik valija hääletamisedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääled arvestamata. Jaoskonnakomisjon saadab elektroonilise hääletamise komisjonile asjakohase teatise, mille alusel elektroonilise hääletamise komisjon jätab valija elektrooniliselt antud hääle arvestamata.

§ 48⁸. Elektroonilise hääletamise peatamine, lõpetamine ja mittealustamine

(1) Elektroonilise hääletamise peatamise korral teavitab Vabariigi Valimiskomisjon viivitamata valijaid elektroonilise hääletamise peatamisest ning uuesti alustamisest.

(2) Elektroonilise hääletamise mittealustamise või lõpetamise korral teavitab Vabariigi Valimiskomisjon viivitamata sellest valijaid ning teavitab, milliseid hääletamisviise on võimalik elektroonilise hääletamise asemel kasutada.

(3) Kui elektroonilise hääletamise peatamise või lõpetamisega kaasneb elektrooniliselt antud häälte tühistamine, teavitab Vabariigi Valimiskomisjon viivitamata valijaid vajadusest uuesti hääletada ning milliseid hääletamisviise saab selleks kasutada.”;

22)paragrahv 53 tunnistatakse kehtetuks;

23)paragrahvi 57 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletanute hääletamisedelite välisküljele pannakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning need sedelid pannakse koos eelhääletanute hääletamisedelitega valimispäeval hääletanute sedelite hulka.”;

24)paragrahv 58 tunnistatakse kehtetuks;

25)paragrahvi 59 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Alaliselt välisriigis elavate hääletajate hääletamistulemused tehakse kindlaks avalikult. Häälte lugemise juures viibiv isik peab täitma maakonna valimiskomisjoni liikme suulisi korraldusi. Häälte lugemise juures viibiv isik ei või häälte lugemise ruumi kaasa võtta sidevahendeid ega lahkuda sealt enne kella 20.00.”;

26)paragrahv 60¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 60¹. Elektrooniliselt antud häälte lugemine

(1) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks valimispäeval pärast kella 19.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool elektroonilise hääletamise komisjoni ning Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjonide esimehed või aseesimehed.

(3) Enne elektrooniliste häälte lugemist:

1) tühistab elektroonilise hääletamise komisjon käesoleva seaduse § 48⁷lõigetes 4 ja 5 nimetatud teatise alusel elektroonilised hääled, mis on hääletamisedeliga hääletamisel muudetud;

2) eraldab elektroonilise hääletamise komisjon lugemisele minevad elektroonilised hääled valijate isikuandmetest.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon avab elektroonilised hääled käesoleva seaduse § 48³lõikes 3 sätestatud häälte avamise võtmega.

(5) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb iga valimisjaoskonna kohta kindlaks:

1) elektroonilisest hääletamisest osavõtnud valijate arvu;

2) kehtetute elektrooniliste häälte arvu;

3) käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud korras tühistatud elektrooniliste häälte arvu;

4) kandidaatidele ja erakondadele antud elektrooniliste häälte arvu.

(6) Elektrooniline hääle, mis ei sisalda valija elukohajärgse valimisringkonna kandidaadi registreerimisnumbrit või ei ole Vabariigi Valimiskomisjoni kehtestatud vormi kohane, on kehtetu.

(7) Elektrooniliselt antud häälte lugemine on avalik. Häälte lugemise juures viibivad isikud peavad täitma elektroonilise hääletamise komisjoni liikmete suulisi korraldusi. Häältelugemise juures viibivad isikud ei või võtta ruumi, kus hääli loetakse, kaasa sidevahendeid ega lahkuda sealt enne kella 20.00.

(8) Hääletamistulemusi ei avalikustata enne kella 20.00.

(9) Elektroonilise hääletamise komisjoni esimees allkirjastab elektroonilise hääletamise tulemused.

(10) Elektroonilise hääletamise komisjon sisestab hääletamistulemused valimiste infosüsteemi viivitamata.”;

27)paragrahv 71 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 71. Maakonna valimiskomisjoni otsuse või toiminguga või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga peale kaebuse esitamise ja kaebuse läbivaatamise kord

(1) Kui huvitatud isik leiab, et maakonna valimiskomisjoni otsuse või toiminguga või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga rikutakse tema õigusi, võib ta esitada kaebuse Vabariigi Valimiskomisjonile. Isik, kelle jaoskonnakomisjoni toiminguga peale esitatud kaebuse jättis maakonna valimiskomisjon rahuldamata, võib kaebuse jaoskonnakomisjoni toiminguga peale esitada Vabariigi Valimiskomisjonile.

(2) Kaebus esitatakse vaidlustatava otsuse või toiminguga teinud või vaidlustatud toiminguga peale esitatud kaebuse läbi vaadanud maakonna valimiskomisjonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud otsuse või toiminguga tegemisest alates kolme päeva jooksul. Maakonna valimiskomisjon edastab kaebuse omapoolse kirjaliku selgitusega viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile.

(3) Kaebus elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga peale esitatakse Vabariigi Valimiskomisjonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toiminguga tegemisest alates kolme päeva jooksul.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon peab kaebuse läbi vaatama ja selle suhtes otsuse tegema kolme tööpäeva jooksul kaebuse laekumisest arvates. Vabariigi Valimiskomisjon edastab otsuse kaebuse esitajale viivitamata.

(5) Kaebus vaadatakse läbi avalikult. Vabariigi Valimiskomisjon teatab kaebuse esitajale kaebuse läbivaatamise aja ja koha.

(6) Vabariigi Valimiskomisjon teeb ühe järgmistest otsustest:

1) jätta kaebus rahuldamata;

2) kaebus rahuldada;

3) kaebus rahuldada osaliselt.

(7) Kui Vabariigi Valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 loetletud toiminguid.”;

28)paragrahvi 72 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „jaoskonnakomisjoni” sõnadega „või elektroonilise hääletamise komisjoni”;

29)paragrahvi 73 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kordushääletamisel käesoleva seaduse §-des 40–45, 47 ning 7¹. ja 8. peatükis ettenähtut ei kohaldata.”;

30)seadust täiendatakse §-ga 77¹järgmises sõnastuses:

„§ 77¹. Hääletamissedelite ja valimisdokumentide säilitamine

(1) Maakonna valimiskomisjon säilitab hääletamissedeleid ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, korraldab maakonna valimiskomisjon hääletamissedelite hävitamise ning dokumenteerib selle.

(2) Elektroonilise hääletamise komisjon säilitab elektroonilisi hääli ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, hävitab komisjon elektroonilised hääled, elektroonilise hääletamise süsteemis sisalduvad valijate isikuandmed ning elektrooniliste häälte avamise võtme.

(3) Hääletamis- ja valimistulemuste protokolli säilitatakse alaliselt. Valijate nimekirju säilitatakse püsivalt Rahvusarhiivis.

(4) Hääletamis- ja valimistulemuste protokollide ning muude valimisdokumentide säilitamise korra sätestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 15 lõike 5 punktis 5 sätestatud määruises.”;

31)seadust täiendatakse §-ga 85¹järgmises sõnastuses:

„§ 85¹. Elektroonilise hääle kontrolli rakendamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 48⁶ nimetatud elektroonilise hääle kontrolli ei rakendata enne 2015. aastat.

(2) Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega võib selles määratud ulatuses alates 2013. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistest rakendada katseliselt süsteemi, mis võimaldab valijal kontrollida, kas tema antud hääle on elektrooniliseks hääletamiseks kasutatud rakendus valija tahte kohaselt elektroonilise hääletamise süsteemile edastanud.”;

32)seadust täiendatakse §-ga 85²järgmises sõnastuses:

„§ 85². Elektroonilise hääletamise komisjoni volituste algus

(1) Vabariigi Valimiskomisjon nimetab elektroonilise hääletamise komisjoni liikmed ning esimehe kuu aja jooksul pärast käesoleva seaduse § 17¹jõustumist.

(2) Elektroonilise hääletamise komisjoni volitused algavad nimetamisele järgnevast päevast.”

§ 2. Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise

Euroopa Parlamendi valimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 8 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) elektroonilise hääletamise komisjon.”;

2)paragrahvi 9 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „Vabariigi Valimiskomisjoni,” sõnadega „elektroonilise hääletamise komisjoni,”;

3)paragrahvi 13 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vabariigi Valimiskomisjoni ülesanne on kindlaks teha üleriigilised hääletamis- ja valimistulemused, tagada Euroopa Parlamendi valimiste ühetaolisus, juhendada teisi valimiskomisjone ja valvata nende tegevuse järele ning täita muid seadustest tulenevaid ülesandeid.

(2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

- 1) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud Euroopa Parlamendi valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;
- 2) teha ettekirjutus maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute või maakonna valimiskomisjoni otsuse puuduste kõrvaldamiseks;
- 3) peatada maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute või maakonna valimiskomisjoni otsuse kehtivus;
- 4) tühistada maakonna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni toimingute seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;
- 5) mitte alustada elektroonilist hääletamist või peatada või lõpetada elektrooniline hääletamine, kui elektroonilise hääletamise süsteemi turvalisust või töökindlust ei ole võimalik tagada selliselt, et elektroonilist hääletamist saaks läbi viia käesoleva seaduse nõuetele vastavalt;
- 6) tühistada elektroonilise hääletamise peatamise või lõpetamise korral elektrooniliselt antud hääled täies ulatuses või osaliselt;
- 7) tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas, valimisringkonnas, maakonnas, Tallinnas või Tartu linnas kehtetuks või tunnistada elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks täies ulatuses või osaliselt ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.

(3) Vabariigi Valimiskomisjon annab määrusi käesoleva paragrahvi lõikes 4 ettenähtud juhtudel. Vabariigi Valimiskomisjoni määrusele kirjutab alla esimees. Määrus jõustub kolmandal päeval Riigi Teatajas avaldamisest arvates.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon kehtestab oma määrusega:

- 1) kandidaatide registreerimiseks esitamise ja registreerimise korra;
- 2) kandidaatide registreerimise avalduse vormi, kandidaatide nimekirja vormi, kandideerimisavalduse vormi ja kandidaadi ankeedi vormi;
- 3) Euroopa Liidu kodaniku hääleõiguslikkusest teavitamise teatise vormi;
- 4) valijate nimekirja vormi;
- 5) välisriigis hääletamise korra;
- 6) hääletamise korraldamise ning hääletamis- ja valimistulemuste kindlakstegemise korra;
- 7) hääletamissedeli vormi;
- 8) hääletamis- ja valimistulemuste protokollide vormid;
- 9) vaatleja staatuse;
- 10) valimiste korraldamiseks eraldatud raha kasutamise korra.

(5) Vabariigi Valimiskomisjoni pädevuses oleva üksikküsimuse lahendamiseks võtab Vabariigi Valimiskomisjon vastu otsuse. Otsusele kirjutab alla komisjoni esimees. Otsus jõustub allakirjutamisega.

(6) Vabariigi Valimiskomisjoni määrus, otsus ja juhised on maakonna valimiskomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile ning jaoskonnakomisjonile kohustuslikud.”;

4)seadust täiendatakse §-ga 14¹;järgmises sõnastuses:

„§ 14¹. Elektroonilise hääletamise komisjoni pädevus

Elektroonilise hääletamise komisjoni pädevus sätestatakse Riigikogu valimise seaduse §-s 17².”;

5)paragrahvi 20 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Valijate elektroonilised nimekirjad edastatakse elektroonilise hääletamise komisjonile hiljemalt 13. päevaks enne valimispäeva.”;

6)paragrahvi 20 lõike 7 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla elektroonilise hääletamise komisjoni esimees.”;

7)paragrahvi 20 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 31 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Registreerimisotsuse võib tühistada ja registreerimata jäetud isiku registreerida hiljemalt 13. päeval enne valimispäeva.”;

9)paragrahvi 32 lõike 4 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kandidaatide koondnimekirja ei muudeta pärast 13. päeva enne valimispäeva.”;

10)paragrahvi 37 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valimispäeval algab hääletamine kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

(2) Eelhääletamine toimub:

1) kümnendast kuni seitsmenda päevani enne valimispäeva maakonna valimiskomisjoni määratud valimisjaoskonnas. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva kõigis valimisjaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

3) kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kümnendal päeval enne valimispäeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne valimispäeva kell 18.00.

(3) Kodus hääletamine korraldatakse käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel valimispäeval.”;

11)paragrahvi 38 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valija hääletab selles valimisjaoskonnas, mille valijate nimekirja ta on kantud, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 41–44 ja 46 ning 7¹. ja 8. peatükis ettenähtud juhtudel.”;

12)paragrahvi 40 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valijal on eelhääletamise päevadel (§ 37 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse määratud valimisjaoskonnas.

(2) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda toimuvat hääletamist korraldab käesoleva seaduse § 37 lõike 2 punktis 2 ettenähtud päevadel valla- või linnavalitsuse määratud jaoskonnakomisjon. Valla- või linnavalitsus võib määrata jaoskonnakomisjoni, kes korraldab lisaks eelhääletamisele hääletamist ainult valija asukohas (§ 42) või ainult kinnipidamiskohas (§ 44).

(3) Maakonna valimiskomisjon, välja arvatud Harju Maakonna Valimiskomisjon ja Tartu Maakonna Valimiskomisjon, määrab oma otsusega hiljemalt 45. päeval enne valimispäeva vähemalt ühe maakonnakeskuses paikneva valimisjaoskonna, kus valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda käesoleva seaduse § 37 lõike 2 punktis 1 ettenähtud päevadel. Tallinnas ja Tartu linnas määrab selle valimisjaoskonna linna valimiskomisjon. Maakonna valimiskomisjon avalikustab oma otsuse hiljemalt eelhääletamise algusele eelneval nädalal.”;

13)paragrahvi 42 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletada sooviv valija tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis, võib ta kuni eelhääletamise viimase päeva kella 14.00-ni esitada kirjaliku taotluse oma asukohas hääletamiseks asukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või käesoleva seaduse § 40 lõikes 2 ettenähtud jaoskonnakomisjonile.”;

14)paragrahv 43 tunnistatakse kehtetuks;

15)paragrahvi 45 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kodus hääletamise korraldamiseks esitab valija elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kuni valimispäeva kella 14.00-ni kirjaliku taotluse, mille jaoskonnakomisjon registreerib.”;

16)paragrahvi 45 täiendatakse lõigetega 2¹–2³järgmises sõnastuses:

„(2¹) Valija võib esitada kodus hääletamise taotluse ka telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile valimispäeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni. Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse.

(2²) Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama:

1) valija nime;

2) valija isikukoodi;

3) valija aadressi;

4) valija sidevahendi numbrit;

5) kodus hääletamise põhjust.

(2³) Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta taotluse rahuldamata jätmise asjaoludest selle esitajat.”;

17)paragrahvi 46 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Välisriigis elav valija, kes on kantud alaliselt välisriigis elavate valijate nimekirja ja kes ei ole hääletanud käesoleva seaduse 8. peatükis ettenähtud korras, võib hääletada eelhääletamise ajal käesoleva seaduse § 40 lõike 2 esimeses lauses või lõikes 3 ettenähtud korras määratud mis tahes valimisjaoskonnas.”;

18)paragrahv 47¹tunnistatakse kehtetuks;

19)seadust täiendatakse peatükiga 7¹järgmises sõnastuses:

„7¹. peatükk ELEKTROONILINE HÄÄLETAMINE

§ 47². Elektroonilise hääletamise korraldamine

Elektrooniline hääletamine korraldatakse käesoleva seaduse § 37 lõike 2 punktis 3 sätestatud ajal ning Riigikogu valimise seaduse 7¹. peatükis sätestatud korras.”;

20)paragrahv 52 tunnistatakse kehtetuks;

21)paragrahvi 59¹tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks valimispäeval pärast kella 20.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool elektroonilise hääletamise komisjoni ning Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjonide esimehed või aseesimehed.

(3) Enne elektrooniliste häälte lugemist:

- 1) tühistab elektroonilise hääletamise komisjon Riigikogu valimise seaduse § 48⁷lõiget 4 ja 5 nimetatud teatise alusel elektroonilised hääled, mis on hääletamisedeliga hääletamisel muudetud;
- 2) eraldab elektroonilise hääletamise komisjon lugemisele minevad elektroonilised hääled valijate isikuandmetest.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon avab elektroonilised hääled Riigikogu valimise seaduse § 48³lõikes 3 sätestatud häälte avamise võtmega.

(5) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb iga valimisjaoskonna kohta kindlaks:

- 1) elektroonilisest hääletamisest osavõtnud valijate arvu;
- 2) kehtetute elektrooniliste häälte arvu;
- 3) käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud korras tühistatud elektrooniliste häälte arvu;
- 4) kandidaatidele ja erakondadele antud elektrooniliste häälte arvu.

(6) Elektrooniline hääl, mis ei sisalda kandidaadi registreerimisnumbrit või ei ole Vabariigi Valimiskomisjoni kehtestatud vormi kohane, on kehtetu.

(7) Elektrooniliselt antud häälte lugemine on avalik käesoleva seaduse § 57 lõikes 13 sätestatud piiranguid arvestades. Häälte lugemise juures viibivad isikud peavad täitma elektroonilise hääletamise komisjoni liikmete suulisi korraldusi.

(8) Elektroonilise hääletamise komisjoni esimees allkirjastab elektroonilise hääletamise tulemused.

(9) Elektroonilise hääletamise komisjon sisestab hääletamistulemused valimiste infosüsteemi viivitamata.”;

22)paragrahv 69 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 69. Maakonna valimiskomisjoni otsuse või toiminguga või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga peale kaebuse esitamise ja kaebuse läbivaatamise kord

(1) Kui huvitatud isik leiab, et maakonna valimiskomisjoni otsuse või toiminguga või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga rikutakse tema õigusi, võib ta esitada kaebuse Vabariigi Valimiskomisjonile. Isik, kelle jaoskonnakomisjoni toiminguga peale esitatud kaebuse jättis maakonna valimiskomisjon rahuldamata, võib kaebuse jaoskonnakomisjoni toiminguga peale esitada Vabariigi Valimiskomisjonile.

(2) Kaebus esitatakse vaidlustatava otsuse või toiminguga teinud või vaidlustatud toiminguga peale esitatud kaebuse läbi vaadanud maakonna valimiskomisjonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud otsuse või toiminguga tegemisest alates kolme päeva jooksul. Maakonna valimiskomisjon edastab kaebuse omapoolse kirjaliku selgitusega viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile.

(3) Kaebus elektroonilise hääletamise komisjoni toimingu peale esitatakse Vabariigi Valimiskomisjonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingu tegemisest alates kolme päeva jooksul.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon peab kaebuse läbi vaatama ja selle suhtes otsuse tegema kolme tööpäeva jooksul kaebuse laekumisest arvates. Vabariigi Valimiskomisjon edastab otsuse kaebuse esitajale viivitamata.

(5) Kaebus vaadatakse läbi avalikult. Vabariigi Valimiskomisjon teatab kaebuse esitajale kaebuse läbivaatamise aja ja koha.

(6) Vabariigi Valimiskomisjon teeb ühe järgmistest otsustest:

- 1) jätta kaebus rahuldamata;
- 2) kaebus rahuldada;
- 3) kaebus rahuldada osaliselt.

(7) Kui Vabariigi Valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 13 lõikes 2 loetletud toiminguid.”;

23)paragrahvi 70 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „jaoskonnakomisjoni” sõnadega „või elektroonilise hääletamise komisjoni”;

24)paragrahvi 71 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kordushääletamisel käesoleva seaduse §-des 39–44, 46 ning 7¹. ja 8. peatükis ettenähtut ei kohaldata.”;

25)seadust täiendatakse §-ga 77¹ järgmises sõnastuses:

„§ 77¹. Hääletamissedelite ja valimisdokumentide säilitamine

(1) Maakonna valimiskomisjon säilitab hääletamissedelid ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, korraldab maakonna valimiskomisjon hääletamissedelite hävitamise ning dokumenteerib selle.

(2) Elektroonilise hääletamise komisjon säilitab elektroonilisi hääli ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, hävitab komisjon elektroonilised hääled, elektroonilise hääletamise süsteemis sisalduvad valijate isikuandmed ning elektrooniliste häälte avamise võtme.

(3) Hääletamis- ja valimistulemuste protokolle säilitatakse alaliselt. Valijate nimekirju säilitatakse püsivalt Rahvusrhiivis.

(4) Hääletamis- ja valimistulemuste protokollide ning muude valimisdokumentide säilitamise korra sätestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 13 lõike 4 punktis 6 sätestatud määruuses.”

§ 3. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 12 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) elektroonilise hääletamise komisjon.”;

2)paragrahvi 13 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „Vabariigi Valimiskomisjoni,” sõnadega „elektroonilise hääletamise komisjoni,”;

3)paragrahvi 15 täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:

„(10) Vabariigi Valimiskomisjoni, maakonna valimiskomisjoni ja elektroonilise hääletamise komisjoni liikmete tasustamine korraldatakse Riigikogu valimise seaduse § 12 lõigetes 10–12 sätestatud järgides.”;

4)paragrahvi 17 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

- 1) teha ettekirjutusi maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni, valla või linna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingu või maakonna valimiskomisjoni või valla või linna valimiskomisjoni otsuse puuduste kõrvaldamiseks;

- 2) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni, valla või linna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhist;
- 3) peatada maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni, valla või linna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toiming või maakonna valimiskomisjoni või valla või linna valimiskomisjoni otsuse kehtivus;
- 4) tühistada maakonna valimiskomisjoni või valla või linna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni, valla või linna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni toiming seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile, valla või linna valimiskomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;
- 5) mitte alustada elektroonilist hääletamist või peatada või lõpetada elektrooniline hääletamine, kui elektroonilise hääletamise süsteemi turvalisust või töökindlust ei ole võimalik tagada selliselt, et elektroonilist hääletamist saaks läbi viia käesoleva seaduse nõuetele vastavalt;
- 6) tühistada elektroonilise hääletamise peatamise või lõpetamise korral elektrooniliselt antud hääled täies ulatuses või osaliselt;
- 7) tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas, valimisringkonnas, vallas või linnas, maakonnas või riigis kehtetuks või tunnistada elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks täies ulatuses või osaliselt ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.”;

5)paragrahvi 17 lõiget 6 täiendatakse pärast sõnu „otsus ja juhised on” sõnadega „elektroonilise hääletamise komisjonile.”;

6)seadust täiendatakse §-ga 20¹ järgmises sõnastuses:

„§ 20¹. Elektroonilise hääletamise komisjoni pädevus

Elektroonilise hääletamise komisjoni pädevus sätestatakse Riigikogu valimise seaduse §-s 17².”;

7)paragrahvi 27 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Valijate elektroonilised nimekirjad edastatakse elektroonilise hääletamise komisjonile hiljemalt 13. päevaks enne valimispäeva.”;

8)paragrahvi 27 lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla elektroonilise hääletamise komisjoni esimees.”;

9)paragrahvi 27 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

10)paragrahvi 37 lõikes 7 asendatakse sõnad „eelhääletamise algusele eelneval päeval” sõnadega „13. päeval enne valimispäeva”;

11)paragrahvi 38 lõiget 4 täiendatakse pärast tekstiosa „seaduse §-des 46–51” tekstiosaga „ja 7¹. peatükis”;

12)paragrahvi 39 lõike 5 viimases lauses asendatakse sõnad „eelhääletamise algust” sõnadega „13. päeva enne valimispäeva”;

13)paragrahvi 44 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valimispäeval algab hääletamine kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

(2) Eelhääletamine toimub:

- 1) kümnendast kuni seitsmenda päevani enne valimispäeva maakonna valimiskomisjoni määratud valimisjaoskonnas. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;
- 2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva kõigis valimisjaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;
- 3) kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kümnendal päeval enne valimispäeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne valimispäeva kell 18.00.

(3) Kodus hääletamine korraldatakse käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel valimispäeval.”;

14)paragrahvi 45 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valija hääletab selles valimisjaoskonnas, mille valijate nimekirja ta on kantud, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 47–51 ja 7¹. peatükis ettenähtud juhtudel.”;

15)paragrahvi 47 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valijal on eelhääletamise päevadel (§ 44 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse määratud valimisjaoskonnas.

(2) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda toimuvat hääletamist korraldab käesoleva seaduse § 44 lõike 2 punktis 2 ettenähtud päevadel valla- või linnavalitsuse määratud jaoskonnakomisjon. Valla- või linnavalitsus võib määrata jaoskonnakomisjoni, kes korraldab lisaks eelhääletamisele hääletamist ainult valija asukohas (§ 49) või kinnipidamiskohas (§ 51).

(3) Maakonna valimiskomisjon, välja arvatud Harju Maakonna Valimiskomisjon ja Tartu Maakonna Valimiskomisjon, määrab oma otsusega hiljemalt 45. päeval enne valimispäeva vähemalt ühe maakonnakeskuses paikneva valimisjaoskonna, kus valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda käesoleva seaduse § 44 lõike 2 punktis 1 ettenähtud päevadel. Tallinnas ja Tartu linnas määrab selle valimisjaoskonna linna valimiskomisjon. Maakonna valimiskomisjon avalikustab oma otsuse hiljemalt eelhääletamise algusele eelneval nädalal.”;

16)paragrahvi 49 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletada sooviv valija tervise seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis, võib ta kuni eelhääletamise viimase päeva kella 14.00-ni esitada kirjaliku taotluse oma asukohas hääletamiseks asukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või käesoleva seaduse § 47 lõikes 2 ettenähtud jaoskonnakomisjonile.”;

17)paragrahv 50 tunnistatakse kehtetuks;

18)paragrahvi 52 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kodus hääletamise korraldamiseks esitab valija elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kuni valimispäeva kella 14.00-ni kirjaliku taotluse, mille jaoskonnakomisjon registreerib.”;

19)paragrahvi 52 täiendatakse lõigetega 2¹–2³järgmises sõnastuses:

„(2¹) Valija võib esitada kodus hääletamise taotluse ka telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile valimispäeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni. Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse.

(2²) Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama:

- 1) valija nime;
- 2) valija isikukoodi;
- 3) valija aadressi;
- 4) valija sidevahendi numbrit;
- 5) kodus hääletamise põhjust.

(2³) Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta taotluse rahuldamata jätmise asjaoludest selle esitajat.”;

20)paragrahv 53¹tunnistatakse kehtetuks;

21)seadust täiendatakse peatükiga 7¹järgmises sõnastuses:

„7¹. peatükk ELEKTROONILINE HÄÄLETAMINE

§ 53². Elektroonilise hääletamise korraldamine

Elektrooniline hääletamine korraldatakse käesoleva seaduse § 44 lõike 2 punktis 3 sätestatud ajal ja Riigikogu valimise seaduse 7¹. peatükis sätestatud korras.”;

22)paragrahv 54¹tunnistatakse kehtetuks;

23)paragrahvi 54²tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks valimispäeval pärast kella 19.00.

(2) Hääle lugemise juures peab viibima vähemalt pool elektroonilise hääletamise komisjoni ning Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjonide esimehed või aseesimehed.

(3) Enne elektrooniliste hääle lugemist:

1) tühistab elektroonilise hääletamise komisjon Riigikogu valimise seaduse § 48⁷lõigetes 4 ja 5 nimetatud teatise alusel elektroonilised hääled, mis on hääletamissedeliga hääletamisel muudetud;

2) eraldab elektroonilise hääletamise komisjon lugemisele minevad elektroonilised hääled valijate isikuandmetest.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon avab elektroonilised hääled Riigikogu valimise seaduse § 48³lõikes 3 sätestatud hääle avamise võtmega.

(5) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb iga valimisjaoskonna kohta kindlaks:

1) elektroonilisest hääletamisest osavõtnud valijate arvu;

2) kehtetute elektrooniliste hääle arvu;

3) käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud korras tühistatud elektrooniliste hääle arvu;

4) kandidaatidele ja erakondadele ning valimisliitudele antud elektrooniliste hääle arvu.

(6) Elektrooniline hääle, mis ei sisalda valija elukohajärgse valimisringkonna kandidaadi registreerimisnumbrit või ei ole Vabariigi Valimiskomisjoni kehtestatud vormi kohane, on kehtetu.

(7) Elektrooniliselt antud hääle lugemine on avalik. Hääle lugemise juures viibivad isikud peavad täitma elektroonilise hääletamise komisjoni liikmete suulisi korraldusi. Häätelugemise juures viibivad isikud ei või võtta ruumi, kus hääli loetakse, kaasa sidevahendeid ega lahkuda sealt enne kella 20.00.

(8) Hääletamistulemusi ei avalikustata enne kella 20.00.

(9) Elektroonilise hääletamise komisjoni esimees allkirjastab elektroonilise hääletamise tulemused.

(10) Elektroonilise hääletamise komisjon sisestab hääletamistulemused valimiste infosüsteemi viivitamata.”;

24)paragrahvi 57 lõiget 7 täiendatakse pärast tekstiosa „käesoleva seaduse §-des 46–51” tekstiosaga „ja 7¹. peatükis”;

25)paragrahvi 57¹lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Uue kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimistel ei kohaldata käesoleva seaduse §-des 47, 48 ja 7¹. peatükis ettenähtut. Väljaspool elukohajärgset valimisringkonda valija asukohas toimuv eelhääletamine (§ 49) ja hääletamine kinnipidamiskohas (§ 51) korraldatakse ainult ühineva kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil. Valla- või linnavalitsus määrab jaoskonnakomisjoni, kes korraldab hääletamist valija asukohas või kinnipidamiskohas.”;

26)paragrahvi 65 pealkirja täiendatakse pärast sõnu „otsuse või toiminguga” sõnadega „või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga”;

27)paragrahvi 65 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „otsuse või toiminguga” sõnadega „või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga”;

28)paragrahvi 65 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kaebus elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga peale esitatakse Vabariigi Valimiskomisjonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toiminguga tegemisest alates kolme päeva jooksul.”;

29)paragrahvi 65 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kui Vabariigi Valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 17 lõikes 2 loetletud toiminguid.”;

30)paragrahvi 66 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui huvitatud isik leiab, et jaoskonnakomisjoni või elektroonilise hääletamise komisjoni, valla või linna valimiskomisjoni otsuse või toiminguga, maakonna valimiskomisjoni otsuse või toiminguga või Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse või toiminguga rikutakse tema õigusi, võib ta esitada põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses ettenähtud korras kaebuse Riigikohtule.”;

31)paragrahvi 67 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „käesoleva seaduse §-des 46–51” tekstiosaga „ja 7¹. peatükis”;

32)seadust täiendatakse §-ga 70²järgmises sõnastuses:

„§ 70². Hääletamissedelite ja valimisdokumentide säilitamine

(1) Valla või linna valimiskomisjon säilitab hääletamissedeleid ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, korraldab valla või linna valimiskomisjon hääletamissedelite hävitamise ning dokumenteerib selle.

(2) Elektroonilise hääletamise komisjon säilitab elektroonilisi hääli ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, hävitab komisjon elektroonilised hääled, elektroonilise hääletamise süsteemis sisalduvad valijate isikuandmed ning elektrooniliste hääle avamise võtme.

(3) Hääletamis- ja valimistulemuste protokolle säilitatakse alaliselt. Valijate nimekirju säilitatakse püsivalt Rahvusrhiivis.

(4) Hääletamis- ja valimistulemuste protokollide ning muude valimisdokumentide säilitamise korra sätestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 17 lõike 4 punktis 5 sätestatud määruises.”

§ 4. Rahvahääletuse seaduse muutmine

Rahvahääletuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 12 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) elektroonilise hääletamise komisjon.”;

2) paragrahvi 13 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „Vabariigi Valimiskomisjoni,” sõnadega „elektroonilise hääletamise komisjoni,”;

3) paragrahvi 17 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vabariigi Valimiskomisjoni ülesanne on kindlaks teha üleriigilised hääletamistulemused, tagada rahvahääletuse ühetaolisus, juhendada teisi valimiskomisjone ja valvata nende tegevuse järele ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

(2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

1) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud käesolevat seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;

2) teha ettekirjutus maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute või maakonna valimiskomisjoni otsuse puuduste kõrvaldamiseks;

3) peatada maakonna valimiskomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute või maakonna valimiskomisjoni otsuse kehtivus;

4) tühistada maakonna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni, elektroonilise hääletamise komisjoni või maakonna valimiskomisjoni toiming seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;

5) mitte alustada elektroonilist hääletamist või peatada või lõpetada elektrooniline hääletamine, kui elektroonilise hääletamise süsteemi turvalisust või töökindlust ei ole võimalik tagada selliselt, et elektroonilist hääletamist saaks läbi viia käesoleva seaduse nõuetele vastavalt;

6) tühistada elektroonilise hääletamise peatamise või lõpetamise korral elektrooniliselt antud hääled täies ulatuses või osaliselt;

7) tunnistada hääletamistulemused jaoskonnas, maakonnas, Tallinnas, Tartu linnas või riigis kehtetuks või tunnistada elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks täies ulatuses või osaliselt ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.

(3) Vabariigi Valimiskomisjon annab määruisi käesoleva paragrahvi lõikes 4 ettenähtud juhtudel. Vabariigi Valimiskomisjoni määruisele kirjutab alla esimees. Määrus jõustub kolmandal päeval Riigi Teatajas avaldamisest arvates.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon kehtestab oma määrusega:

1) hääletajate nimekirja vormi;

2) välisriigis hääletamise korra;

3) hääletamise korraldamise ning hääletamistulemuste kindlakstegemise korra;

4) hääletamissedeli vormi;

5) hääletamistulemuste protokollide vormid;

6) vaatleja staatuse;

7) rahvahääletuse korraldamiseks eraldatud raha kasutamise korra.

(5) Vabariigi Valimiskomisjoni pädevuses oleva üksikküsimuse lahendamiseks võtab Vabariigi Valimiskomisjon vastu otsuse. Otsusele kirjutab alla komisjoni esimees. Otsus jõustub allakirjutamisega.

(6) Vabariigi Valimiskomisjoni määrus, otsus ja juhised on maakonna valimiskomisjonile, elektroonilise hääletamise komisjonile ning jaoskonnakomisjonile kohustuslikud.”;

4) seadust täiendatakse §-ga 18¹ järgmises sõnastuses:

„§ 18¹. Elektroonilise hääletamise komisjoni pädevus

Elektronilise hääletamise komisjoni pädevus sätestatakse Riigikogu valimise seaduse §-s 17².”;

5) paragrahvi 23 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Hääletajate elektroonilised nimekirjad edastatakse elektroonilise hääletamise komisjonile hiljemalt 13. päevaks enne rahvahääletuse päeva.”;

6) paragrahvi 23 lõike 7 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Elektroniliselt hääletanud hääletajate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla elektroonilise hääletamise komisjoni esimees.”;

7) paragrahvi 23 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 31 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahvahääletuse päeval algab hääletamine kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

(2) Eelhääletamine toimub:

1) kümnendast kuni seitsmenda päevani enne rahvahääletuse päeva maakonna valimiskomisjoni määratud jaoskonnas. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne rahvahääletuse päeva kõigis jaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

3) kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne rahvahääletuse päeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kümnendal päeval enne rahvahääletuse päeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne rahvahääletuse päeva kell 18.00.

(3) Kodus hääletamine korraldatakse käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel rahvahääletuse päeval.”;

9) paragrahvi 32 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Hääletaja hääletab selles jaoskonnas, mille hääletajate nimekirja ta on kantud, välja arvatud §-des 34–38 ja 40 ning 7¹. ja 8. peatükis ettenähtud juhtudel.”;

10) paragrahvi 34 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Hääletajal on eelhääletamise päevadel (§ 31 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse määratud jaoskonnas.

(2) Väljaspool elukohajärgset jaoskonda toimuvat hääletamist korraldab käesoleva seaduse § 31 lõike 2 punktis 2 ettenähtud päevadel valla- või linnavalitsuse määratud jaoskonnakomisjon. Valla- või linnavalitsus võib määrata jaoskonnakomisjoni, kes korraldab lisaks eelhääletamisele hääletamist ainult hääletaja asukohas (§ 36) või kinnipidamiskohas (§ 38).

(3) Maakonna valimiskomisjon, välja arvatud Harju Maakonna Valimiskomisjon ja Tartu Maakonna Valimiskomisjon, määrab oma otsusega hiljemalt 45. päeval enne rahvahääletuse päeva vähemalt ühe maakonnakeskuses paikneva jaoskonna, kus hääletajad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda käesoleva seaduse § 31 lõike 2 punktis 1 ettenähtud päevadel. Tallinnas ja Tartu linnas määrab selle jaoskonna linna valimiskomisjon. Maakonna valimiskomisjon avalikustab oma otsuse hiljemalt eelhääletamise algusele eelneval nädalal.”;

11) paragrahvi 36 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletada sooviv hääletaja tervise tõttu või muul mõjuval põhjusel ei saa hääletada jaoskonnas asuvas hääletamisruumis, võib ta kuni eelhääletamise viimase päeva kella 14.00-ni esitada oma asukohas hääletamiseks kirjaliku taotluse oma asukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või § 34 lõikes 2 ettenähtud korras määratud jaoskonnakomisjonile.”;

12) paragrahv 37 tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 39 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kodus hääletamise korraldamiseks esitab hääletaja elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kuni rahvahääletuse päeva kella 14.00-ni kirjaliku taotluse, mille jaoskonnakomisjon registreerib.”;

14)paragrahvi 39 täiendatakse lõigetega 2¹–2³järgmises sõnastuses:

„(2¹) Hääletaja võib esitada kodus hääletamise taotluse ka telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile rahvahääletuse päeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni. Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse.

(2²) Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama:

- 1) hääletaja nime;
- 2) hääletaja isikukoodi;
- 3) hääletaja aadressi;
- 4) hääletaja sidevahendi numbrit;
- 5) kodus hääletamise põhjust.

(2³) Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta taotluse rahuldamata jätmise asjaoludest selle esitajat.”;

15)paragrahvi 40 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Välisriigis elav hääletaja, kes on kantud alaliselt välisriigis elavate hääletajate nimekirja ja kes ei ole hääletanud 8. peatükis ettenähtud korras, võib hääletada eelhääletamise ajal § 34 lõike 2 esimeses lauses või lõikes 3 ettenähtud korras määratud mis tahes jaoskonnas.”;

16)paragrahv 41¹tunnistatakse kehtetuks;

17)seadust täiendatakse peatükiga 7¹järgmises sõnastuses:

„7¹. peatükk ELEKTROONILINE HÄÄLETAMINE

§ 41². Elektroonilise hääletamise korraldamine

Elektrooniline hääletamine korraldatakse käesoleva seaduse § 31 lõike 2 punktis 3 sätestatud ajal ja käesoleva seaduse §-s 41³ning Riigikogu valimise seaduse §-des 48²–48³ja 48⁵–48⁸sätestatud korras.

§ 41³. Elektroonilise hääletamise kord

(1) Hääletaja saab hääletada elektrooniliselt Riigikogu valimise seaduse § 48²lõikes 2 sätestatud süsteemi kasutades.

(2) Hääletaja tõendab oma isikut digitaalset tuvastamist võimaldava sertifikaadiga, mis on välja antud isikut tõendavate dokumentide seaduse alusel.

(3) Pärast hääletaja isiku tuvastamist käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras kuvatakse hääletajale hääletamissedelil olev tekst.

(4) Hääletaja märgistab vastuse „jah” või „ei” ning kinnitab hääletamist digitaalallkirja seaduse nõuete kohase digitaalallkirjaga.

(5) Hääletaja saab pärast hääletamise kinnitamist teate hääle vastuvõtmise kohta.”;

18)paragrahv 46 tunnistatakse kehtetuks;

19)paragrahvi § 50 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletanute hääletamissedelite välisküljele pannakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning need sedelid pannakse koos eelhääletanute hääletamissedelitega rahvahääletuse päeval hääletanute sedelite hulka.”;

20)paragrahv 51 tunnistatakse kehtetuks;

21)paragrahvi 52 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Alaliselt välisriigis elavate hääletajate hääletamistulemused tehakse kindlaks avalikult. Häälte lugemise juures viibiv isik peab täitma maakonna valimiskomisjoni liikme suulisi korraldusi. Häälte lugemise juures viibiv isik ei või häälte lugemise ruumi kaasa võtta sidevahendeid ega lahkuda sealt enne kella 20.00.”;

22)paragrahvi 53¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks rahvahääletuse päeval pärast kella 19.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool elektroonilise hääletamise komisjoni ning Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjonide esimehed või aseesimehed.

(3) Enne elektrooniliste häälte lugemist:

1) tühistab elektroonilise hääletamise komisjon Riigikogu valimise seaduse § 48⁷ lõigetes 4 ja 5 nimetatud teatise alusel elektroonilised hääled, mis on hääletamissedeliga hääletamisel muudetud;

2) eraldab elektroonilise hääletamise komisjon lugemisele minevad elektroonilised hääled hääletajate isikuandmetest.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon avab elektroonilised hääled Riigikogu valimise seaduse § 48³ lõikes 3 sätestatud häälte avamise võtmega.

(5) Elektroonilise hääletamise komisjon teeb iga valimisjaoskonna kohta kindlaks:

1) elektroonilisest hääletamisest osavõtnud hääletajate arvu;

2) kehtetute elektrooniliste häälte arvu;

3) käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud korras tühistatud elektrooniliste häälte arvu;

4) rahvahääletusele pandud küsimusele jaatavalt vastanud isikute ja eitavalt vastanud isikute arvu.

(6) Elektrooniline hääl, mis ei sisalda hääletaja vastust rahvahääletusele pandud küsimusele või ei ole Vabariigi Valimiskomisjoni kehtestatud vormi kohane, on kehtetu.

(7) Elektrooniliselt antud häälte lugemine on avalik. Häälte lugemise juures viibivad isikud peavad täitma elektroonilise hääletamise komisjoni liikmete suulisi korraldusi. Häältelugemise juures viibivad isikud ei või võtta ruumi, kus häält loetakse, kaasa sidevahendeid ega lahkuda sealt enne kella 20.00.

(8) Hääletamistulemusi ei avalikustata enne kella 20.00.

(9) Elektroonilise hääletamise komisjoni esimees allkirjastab elektroonilise hääletamise tulemused.

(10) Elektroonilise hääletamise komisjon sisestab hääletamistulemused valimiste infosüsteemi viivitamata.”;

23)paragrahvi 59 pealkirja täiendatakse pärast sõnu „otsuse või toiminguga” sõnadega „või elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga”;

24)paragrahvi 59 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „otsuse või toiminguga” sõnadega „või elektroonilise hääletamise toiminguga”;

25)paragrahvi 59 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kaebus elektroonilise hääletamise komisjoni toiminguga peale esitatakse Vabariigi Valimiskomisjonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toiminguga tegemisest alates kolme päeva jooksul.”;

26)paragrahvi 60 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „jaoskonnakomisjoni” sõnadega „või elektroonilise hääletamise komisjoni”;

27)paragrahvi 61 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kordushääletamise suhtes ei kohaldata §-des 33–38, 40 ning 7¹. ja 8. peatükis ettenähtut.”;

28)seadust täiendatakse §-ga 64¹ järgmises sõnastuses:

„§ 64¹. Hääletamissedelite ja hääletamisdokumentide säilitamine

(1) Maakonna valimiskomisjon säilitab hääletamissedeleid ühe kuu jooksul rahvahääletuse päevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, korraldab maakonna valimiskomisjon hääletamissedelite hävitamise ning dokumenteerib selle.

(2) Elektroonilise hääletamise komisjon säilitab elektroonilisi häält ühe kuu jooksul rahvahääletuse päevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, hävitab komisjon elektroonilised hääled, elektroonilise hääletamise süsteemis sisalduvad hääletajate isikuandmed ning elektrooniliste häälte avamise võtme.

(3) Hääletamistulemuste protokolle säilitatakse alaliselt. Hääletajate nimekirju säilitatakse püsivalt Rahvusrhiivis.

(4) Hääletamistulemuste protokollide ning muude hääletamisdokumentide säilitamise korra sätestab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva seaduse § 17 lõike 4 punktis 3 sätestatud määruces.”

§ 5. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmine

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 157²lõike 1 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) teenindada Vabariigi Valimiskomisjoni ja elektroonilise hääletamise komisjoni;”.

§ 6. Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse muutmine

Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 37 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Erakond, valimisliit või isik, kes leiab, et valimiskomisjoni otsuse või toiminguga on rikutud tema õigusi, võib esitada Riigikohtule taotluse tühistada valimiskomisjoni otsus või tunnistada valimiskomisjoni toiming õigusvastaseks ja tunnistada hääletamistulemus valimisjaoskonnas, valimisringkonnas, vallas, linnas, maakonnas või riigis või elektroonilise hääletamise tulemus täies ulatuses või osaliselt kehtetuks.”;

2)paragrahvi 46 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Riigikohus võib tunnistada hääletamistulemuse valimisjaoskonnas, valimisringkonnas, vallas, linnas, maakonnas või riigis või Vabariigi Presidendi või Riigikogu juhatuse valimistel kehtetuks või tunnistada elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks täies ulatuses või osaliselt, kui õigusrikkumine mõjutab või võis mõjutada hääletamistulemust oluliselt.”

Ene Ergma
Riigikogu esimees